

สรุปผลการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ (TWG) ของ SEANF ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒

ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒

ณ กรุงดิลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต

กรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia National Human Rights Institutions Forum – SEANF) มีสมาชิก ๖ สถาบัน ประกอบด้วย

(๑) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของอินโดนีเซีย (Indonesian National Commission on Human Rights - Komnas HAM)

(๒) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของมาเลเซีย (Human Rights Commission of Malaysia - SUHAKAM)

(๓) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเมียนมา (Myanmar National Human Rights Commission - MNHRC)

(๔) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของฟิลิปปินส์ (Commission on Human Rights of the Philippines - CHRP)

(๕) ผู้ตรวจการแผ่นดินของติมอร์ - เลสเต (Provedoria dos Direitos Humanos e Justica - PDHJ) และ

(๖) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ได้มีการจัดประชุมระดับเจ้าหน้าที่ (Technical Working Group - TWG) ของ SEANF ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒ โดยมีสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของติมอร์ - เลสเต (PDHJ) เป็นเจ้าภาพการประชุม ณ โรงแรมเจ แอล วิลล่า กรุงดิลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต โดยมีผู้แทนเข้าร่วมการประชุม ได้แก่

(๑) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของอินโดนีเซีย (Komnas HAM)

Mr. Esrom Hamonangan Head of Planning, Monitoring and Cooperation

Ms. Sasanti Amisani Head of Cooperation, Planning and TUP

(๒) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของมาเลเซีย (SUHAKAM)

Ms. Hana Shazwin Binti Azizan Head of International Coordination and Media Relations

(๓) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเมียนมา (MNHRC)

Mr. Nyunt Swe Commissioner

Mr. Zay Yar Linn Deputy Director

(๔) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของฟิลิปปินส์ (CHRP)

Ms. Roselea M. Daus Attorney V, Office of the Commission Secretary

Mr. Kristoffer Claudio Officer-In-Charge, International Obligations Monitoring Division

(๕) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของติมอร์ - เลสเต (PDHJ)

Ms. Jesuina Maria Ferreira Gomes	Chairperson of the PDHJ
Ms. Benicia Magno	Deputy Provedór for Human Rights
Mr. Miguel Pereira de Carvalho	Deputy Provedór for Good Governance
Mr. Aureo Jose Antonio Savio	Executive Secretary
Mr. Moises Nazario Pereira	SEANF Coordinator
Mr. Valerio Magno Ximenes	SEANF Technical Assistant
Mr. Dirce Fernandes Xavier	SEANF Technical Assistant
Ms. Filomena de Fatima Dias	SEANF Technical Assistant

(๖) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาววัลลภา ศารทประภา	ผู้อำนวยการสำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
นางสาวอณิษภัทร สิทธิดำรงค์	นักวิชาการสิทธิมนุษยชนชำนาญการ กลุ่มงานความร่วมมือสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ๒ สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

การประชุมดังกล่าวมีสาระของการประชุมที่สำคัญโดยสรุป ดังนี้

วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๒

๑. พิธีเปิดการประชุม

นาง Jesuina Maria Ferreira Gomes ผู้ตรวจการแผ่นดินของติมอร์ - เลสเต ทำหน้าที่ประธาน SEANF ได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุม และกล่าวขอบคุณ กสม. ในฐานะเจ้าภาพจัดการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๑๓ - ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ ณ กรุงเทพมหานคร ที่ได้มีการส่งมอบวาระการทำหน้าที่ประธาน SEANF ให้แก่ PDHJ เพื่อทำหน้าที่ในการจัดการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ จำนวน ๒ ครั้ง และการจัดประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๖ ที่จะจัดขึ้น ณ กรุงดิลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต นอกจากนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินของติมอร์ - เลสเต ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของวาระ ๒๐๓๐ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ว่ามีความเชื่อมโยงกับหลักการสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน และยังเป็นกลไกในการรับรองการเข้าถึงสิทธิมนุษยชนของคนทุกคน ดังนั้น สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะหน่วยงานที่เป็นอิสระของรัฐ จึงมีบทบาทอันสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนให้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนประสบความสำเร็จ

๒. การรับรองระเบียบวาระการประชุม

ผู้แทน PDHJ ได้เสนอให้มีการรับรองระเบียบวาระการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ โดยมีสมาชิกเสนอประเด็นการหารือเพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑ ผู้แทน CHRP เสนอให้มีการหารือเกี่ยวกับร่างเอกสารแนวปฏิบัติในระดับภูมิภาคของ SEANF ว่าด้วยการป้องกันการทรมาน (SEANF Regional Guideline on Torture Prevention) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสมาคมต่อต้านการทรมาน (Association for the Prevention of Torture – APT) กับ SEANF โดย PDHJ ได้เสนอว่าภายหลังจากการประชุมหารือระหว่างผู้แทน SEANF กับ APT ในช่วงการประชุมประจำปี เครือข่ายพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Global Alliance of National Human Rights Institutions หรือ การประชุม GANHRI ๒๐๑๙) เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ ณ สำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส APT ได้จัดส่งร่างแนวปฏิบัติฯ ร่างแรก (first draft) ให้กับสมาชิก SEANF แล้ว แต่จะมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในรายละเอียดอีกครั้ง ซึ่ง APT จะส่งร่างที่สองภายหลังจากการแก้ไขปรับปรุงแล้วให้สมาชิก SEANF พิจารณาในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ ดังนั้น PDHJ จึงจะนำเรื่องนี้บรรจุเป็นระเบียบวาระการประชุมในการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ ก่อนที่จะมีการรับรองร่างแนวปฏิบัติฯ ร่างสุดท้ายในช่วงการประชุมประจำปีของ SEANF ครั้งที่ ๑๖ ต่อไป

๒.๒ ผู้แทนสำนักงาน กสม. เสนอพิจารณาเกี่ยวกับการจัดสัมมนาในระดับภูมิภาคว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนซึ่งจะจัดที่กรุงเทพมหานครในปี ๒๕๖๓

มติที่ประชุม รับรองระเบียบวาระการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ ตามที่ผู้แทน PDHJ เสนอ

๓. ความคืบหน้าในการดำเนินงานและกิจกรรมที่สำคัญของสมาชิก SEANF ภายหลังจากการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๑๓ - ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ ณ กรุงเทพมหานคร

๓.๑ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของติมอร์ - เลสเต (Provedoria dos Direitos Humanos e Justica - PDHJ)

- PDHJ ได้รับการรับรองให้ได้รับสถานะ A จาก GANHRI เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑
- PDHJ ได้มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อ PDHJ ซึ่งพบว่าประชาชนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ PDHJ เพิ่มมากขึ้น
- PDHJ เผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบ อาทิ เรื่องอาหารในโรงเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่คุมขังและเรือนจำ และโครงการแจกเครื่องจักรขนาดเล็กในการเกษตรของรัฐบาล
- PDHJ จัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง
- รัฐสภาของติมอร์ - เลสเต แต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินของติมอร์ - เลสเต (PDHJ) คนใหม่ในช่วงปลายปี ๒๕๖๑ และแต่งตั้งรองผู้ตรวจการแผ่นดิน จำนวน ๒ คน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๓.๒ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของอินโดนีเซีย (Indonesian National Commission on Human Rights - Komnas HAM)

- Komnas HAM ส่งเจ้าหน้าที่ ๑ คนเข้าร่วมการฝึกอบรมว่าด้วยการเสริมสร้างขีดความสามารถของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการบูรณาการหลักการด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ความช่วยเหลือด้าน

มนุษยธรรม (Training on Strengthening the Capacity of NHRIs to integrate human rights in humanitarian action) จัดโดย APF และ OHCHR ที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒ - ๓ เมษายน ๒๕๖๒

- Komnas HAM จัดการฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ในหัวข้อ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” (SDGs) โดยความร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนของเดนมาร์ก (Danish Institute for Human Rights - DIHR) จำนวน ๒ ครั้ง ในเดือนมีนาคมและสิงหาคม ๒๕๖๒

- Komnas HAM ลงนามบันทึกความเข้าใจ (MoU) ร่วมกับ SUHAKAM เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาคนไร้รัฐที่อยู่ในพื้นที่ชายแดนของรัฐซาบาห์ ประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๒ โดย CHRП ได้มีส่วนร่วมในฐานะผู้สังเกตการณ์ในการลงนามครั้งนี้ด้วย

- Komnas HAM ทหารีร่วมกับ PDHJ เกี่ยวกับการขยายอายุของบันทึกความเข้าใจ (MoU) ระหว่าง Komnas HAM กับ PDHJ ที่จะหมดอายุลงในช่วงกลางปีนี้ รวมทั้งทหารีร่วมกันในประเด็นความร่วมมือในการฝึกอบรมด้านการสืบสวนหรือการแสวงหาข้อเท็จจริงให้กับเจ้าหน้าที่ของ PDHJ

- Komnas HAM ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานด้านราชทัณฑ์และตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเกี่ยวกับความร่วมมือในการเป็นกลไกการป้องกันระดับชาติ (National Prevention Mechanism – NPM) เพื่อป้องกันการทรมาน

- Komnas HAM ติดตามสถานการณ์การเลือกตั้งประธานาธิบดี การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่าง Komnas HAM กับผู้แทนองค์กรจากต่างประเทศ

- Komnas HAM โดยการสนับสนุนของมูลนิธิ เดอะ เอเชีย (The Asia Foundation - TAF) และองค์กรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (United States Agency for International Development – USAID) ได้จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการ (Management Information System – MIS) เพื่อพัฒนาการดำเนินการของหน่วยงานและการให้บริการประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓.๓ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของมาเลเซีย (Human Rights Commission of Malaysia - SUHAKAM)

- SUHAKAM เผยแพร่รายงานประจำปี ๒๕๖๑ ซึ่งคาดว่าสภาผู้แทนราษฎรของมาเลเซียจะพิจารณาและอภิปรายรายงานฉบับดังกล่าวในระยะต่อไป

- SUHAKAM เผยแพร่รายงานการตรวจสอบกรณีการค้นพบหลุมฝังศพขนาดใหญ่เมื่อปี ๒๕๕๘ ที่เมืองวัง เกอเลียน (Wang Keliang) ใกล้กับชายแดนประเทศไทย ซึ่งเป็นหลุมศพของชาวโรฮีนจาที่หลบหนีมาโดยทางเรือจากเมียนมาเพื่อมาทำงานในประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดย SUHAKAM ได้เสนอข้อมูลดังกล่าวไปยังคณะกรรมการไต่สวนระดับชาติ (Royal Commission of Inquiry) ซึ่งคาดว่าคณะกรรมการฯ น่าจะพิจารณากรณีดังกล่าวในระยะต่อไป

- SUHAKAM ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MoU) ร่วมกับ Komnas HAM ในประเด็นปัญหาคนไร้รัฐในเขตรัฐซาบารห์ ประเทศมาเลเซีย ซึ่ง SUHAKAM คาดหวังว่า CHRP จะร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MoU) ฉบับนี้ด้วยในระยะต่อไป

- SUHAKAM เผยแพร่ข้อค้นพบจากการไต่สวนสาธารณะว่าด้วยการบังคับสูญหายนักกิจกรรมทางด้านศาสนาโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งช่วงแรกได้รับการตอบสนองเชิงลบจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ก็ให้ความร่วมมือกับการไต่สวนในท้ายที่สุด

- SUHAKAM เผยแพร่รายงานเกี่ยวกับบุคคลข้ามเพศในมาเลเซีย ซึ่งพบว่าชุมชนชาวมุสลิมในมาเลเซียโดยส่วนใหญ่ยังมีมุมมองอนุรักษนิยมเกี่ยวกับเรื่องนี้

- SUHAKAM นำเสนอว่ารัฐบาลมาเลเซียกำลังจะแต่งตั้งคณะกรรมการเด็ก (Children's Commission) ของรัฐบาลมาเลเซียเพื่อให้มีภารกิจเกี่ยวกับด้านเด็กโดยเฉพาะ

- SUHAKAM จัดการสัมมนาที่เกี่ยวกับการยุติธรรม (Judicial Colloquium) ร่วมกับสำนักงานสหประชาชาติในมาเลเซียและหน่วยงานด้านตุลาการของมาเลเซีย เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับการนำหลักการและบรรทัดฐานด้านสิทธิมนุษยชนมาปรับไปใช้ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ โดยมีผู้เข้าร่วมการสัมมนาที่เป็นผู้พิพากษา ประมาณ ๑๐๐ คน

๓.๔ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเมียนมา (Myanmar National Human Rights Commission - MNHRC)

MNHRC จัดการประเมินศักยภาพ (Capacity Assessment) ระหว่างวันที่ ๕ - ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โดยความร่วมมือของ APF UNDP และ OHCHR มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งภายหลังการประเมินดังกล่าวทำให้ทราบว่า MNHRC ต้องมีการทบทวนและแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเมียนมา รวมทั้งต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๔ - ๕ เดือนถัดไป

๓.๕ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของฟิลิปปินส์ (Commission on Human Rights of the Philippines - CHRP)

- CHRP แจ้งว่ารัฐบาลฟิลิปปินส์ได้เสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อลดอายุของการรับผิดทางอาญาของเด็กเป็น ๙ ปี ซึ่งประเด็นนี้ได้รับการทักท้วงอย่างมากจากกลุ่มนักเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ รวมทั้งสมาชิกรัฐสภาบางส่วนได้กล่าวว่าการดำเนินการดังกล่าวจะสร้างอันตรายให้กับเด็กมากกว่าการคุ้มครองเด็ก

- CHRP แจ้งว่ารัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ถอนตัวจากการเป็นภาคีสมาชิกของศาลอาญาระหว่างประเทศแล้วอย่างเป็นทางการเมื่อช่วงต้นปี ๒๕๖๒

- CHRP อยู่ระหว่างการจัดทำเอกสารหลักการ (concept note) เกี่ยวกับบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- CHRP อยู่ระหว่างทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการโภชนาการชีวิตและความเท่าเทียมทางเพศ
- CHRP อยู่ระหว่างการจัดทำข้อมูลให้กับคณะผู้แทนของ CHRP ที่จะมีการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MoU) ร่วมกับกาดาร์ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของแรงงานชาวฟิลิปปินส์ที่ทำงานในกาดาร์จำนวนมาก

๓.๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

- ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้รายงานความก้าวหน้าเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสร้างเสริมความตระหนักด้านสิทธิมนุษยชนสำหรับนักบริหารระดับสูง (Human Rights Executive Program - HREP) ร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า โดยหลักสูตรดังกล่าวมีผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้บริหารระดับสูงจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งการอบรมจะมีในวันอาทิตย์และวันจันทร์ ระหว่างเดือนเมษายน - กันยายน ๒๕๖๒

- ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้รายงานเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือในการสอนวิชาสิทธิมนุษยชนให้กับครูและอาจารย์ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้ในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนสำหรับเด็ก และเป็นกรสร้างความรู้ให้เกิดการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

- ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้รายงานเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมหลักสูตร “ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนสำหรับรัฐวิสาหกิจ” เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒ เพื่อส่งเสริมความรู้ให้แก่รัฐวิสาหกิจไทย ทั้งนี้ เพื่อให้รัฐวิสาหกิจเป็นต้นแบบในการดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชน

- ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้รายงานเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างใหม่ของสำนักงาน กสม. เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๑ ทำให้มีจำนวนสำนักเพิ่มขึ้นจากเดิม ๖ สำนัก เป็น ๙ สำนัก โดยมีสำนักใหม่ที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ สำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และสำนักดิจิทัลสิทธิมนุษยชน

- ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้รายงานเกี่ยวกับความคืบหน้าเกี่ยวกับการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๔ ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินการ โดยปัจจุบันนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติรับรองกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว จำนวน ๒ คน

มติที่ประชุม รับทราบ

๔. ความคืบหน้าในการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการถาวรของ SEANF (นำเสนอโดย Komnas HAM)

ผู้แทน Komnas HAM แจ้งที่ประชุมว่า การดำเนินการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการถาวรของ SEANF ที่ดำเนินการโดย Komnas HAM มีความก้าวหน้าเพียงเล็กน้อย เนื่องจากประสบกับปัญหาด้านกฎหมายภายในของอินโดนีเซีย ซึ่งไม่ได้กำหนดการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิกโดยองค์การของรัฐบาล โดย Komnas HAM ยังประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศของอินโดนีเซีย เพื่อขอให้พิจารณาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการถาวรของ SEANF ณ กรุงจกาดาร์ อีกครั้ง พร้อมทั้งได้นำเสนอข้อมูลทางกฎหมายในการจัดตั้ง GANHRI และ APF ให้กระทรวงการต่างประเทศอินโดนีเซียใช้เป็นข้อมูลประกอบการ

พิจารณาเปรียบเทียบกับ เนื่องจากทั้ง ๒ หน่วยงานมีลักษณะเป็นองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีลักษณะเดียวกันกับ SEANF ซึ่งปัจจุบันกระทรวงการต่างประเทศยังไม่ได้ให้คำตอบกลับมา ทั้งนี้ ผู้เข้าการร่วมประชุมได้แสดงความเห็นว่า หากการจัดตั้งสำนักงานฯ ที่กรุงจาการ์ประสบปัญหา ด้านกฎหมายภายในประเทศ SEANF ควรพิจารณาร่วมกันในการจัดตั้งสำนักงานฯ ในประเทศที่เป็นสมาชิก SEANF อื่น

มติที่ประชุม รับทราบปัญหาในการดำเนินการของ Komnas HAM และมีมติให้นำเรื่องนี้ไปหารือในการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๖

๕. การรับรองแผนปฏิบัติการของ SEANF (SEANF Action Plan) ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ของ SEANF

พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

เนื่องจากแผนปฏิบัติการฯ ของ SEANF ได้รับการรับรองแล้วในคราวการประชุมประจำปีของ SEANF ครั้งที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๑๓ - ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ ณ กรุงเทพมหานคร ที่ กสม. เป็นเจ้าภาพ ที่ประชุมจึงได้พิจารณาให้ปรับเปลี่ยนวาระการประชุมนี้โดยใช้การรายงานตามวาระที่ ๒. ความคืบหน้าในการดำเนินงานและกิจกรรมที่สำคัญของสมาชิก SEANF ภายหลังจากการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๕ มาเป็นส่วนหนึ่งของการรายงานผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ

มติที่ประชุม รับทราบและเห็นชอบกับการรายงานผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ

๖. การจัดงานเฉลิมฉลองการครบรอบ ๗๐ ปีวันสิทธิมนุษยชนสากลของประเทศสมาชิก SEANF

ที่ประชุมได้แลกเปลี่ยนผลการจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองการครบรอบ ๗๐ ปี วันสิทธิมนุษยชนสากล และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ผู้แทนสมาชิก SEANF ได้นำเสนอ ซึ่งมีกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การตอบคำถามชิงรางวัล การกล่าวสุนทรพจน์ด้านสิทธิมนุษยชน การมอบรางวัลแก่ผู้ที่มีบทบาทเด่นในการส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน การจัดสัมมนา การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การเชิญผู้นำทางการเมืองมาร่วมกล่าวปาฐกถา การฉายวีดิทัศน์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และการจัดคอนเสิร์ต เป็นต้น

ในส่วนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้แลกเปลี่ยนผลการจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสครบรอบ ๗๐ ปีของการรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) ของ กสม. ได้แก่ การปาฐกถาพิเศษโดยประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในหัวข้อ “๗๐ ปี ปฏิญญาสากล: สิทธิมนุษยชนก้าวไกลสู่สังคมไทยยั่งยืน” การฉายวีดิทัศน์สรุปสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย หัวข้อ “เหลียวหลังแลหน้า บนเส้นทางสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย” การอ่านบทกวีนิพนธ์เชิดชูเกียรติ โดย นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ศิลปินแห่งชาติ พิธีมอบรางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประจำปี ๒๕๖๑ การมอบรางวัลผู้ชนะการแข่งขันโต้วาทีสิทธิมนุษยชนภาษาอังกฤษ

ระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นผู้แทนประเทศไทยในการเข้าร่วมการแข่งขันโต้วาทีสิทธิมนุษยชนระดับเยาวชนในระดับอาเซียน ประจำปี ๒๕๖๑

มติที่ประชุม รับทราบ

๗. การนำเสนอในประเด็นว่าด้วยสิทธิของคนพิการและบุคคลหลากหลายทางเพศ (นำเสนอโดย PDHJ)

๗.๑ สิทธิของผู้พิการ

จากการสำรวจสำมะโนประชากรของติมอร์ - เลสเต ในปี ๒๕๕๘ พบมีคนพิการประมาณร้อยละ ๓.๒ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งติมอร์ - เลสเต มีผลการดำเนินการจำนวนมากที่เป็นความก้าวหน้าทั้งในด้านนโยบายและกฎหมาย โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ การรับรองสิทธิของคนพิการในรัฐธรรมนูญของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับนโยบายและกฎหมาย รวมทั้งการวางแผนงานและการจัดสรรงบประมาณในกระทรวงและหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจที่เกี่ยวกับคนพิการในสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการคุ้มครองสิทธิคนพิการตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง แต่คนพิการในติมอร์ - เลสเต ยังคงเผชิญกับอุปสรรคจำนวนมากซึ่งทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิของตนได้อย่างเต็มที่และเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป เช่น การมีทัศนคติในเชิงลบของคนในสังคม อุปสรรคในการเดินทาง การขนส่ง และการสื่อสารที่ยังไม่สะดวก เป็นต้น

๗.๒ สิทธิของบุคคลหลากหลายทางเพศ (LGBTI)

กลุ่มบุคคลหลากหลายทางเพศในติมอร์ - เลสเต ยังไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมเท่าที่ควร แม้แต่สมาชิกในครอบครัว ยังพบมีการถูกล่วงโทษที่รุนแรง การถูกคุกคามทางเพศโดยสมาชิกในครอบครัวหรือคนใกล้ชิด การเผชิญกับทัศนคติในทางลบ และการเลือกปฏิบัติจากสังคม ส่วนหนึ่งมาจากการที่ชาวติมอร์นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ซึ่งปฏิเสธในเรื่องบุคคลหลากหลายทางเพศ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ายังไม่มีกฎหมายที่จะคุ้มครองสิทธิของกลุ่มบุคคลกลุ่มนี้โดยเฉพาะ แต่รัฐบาลของติมอร์ - เลสเต ได้ตระหนักถึงปัญหาสิทธิมนุษยชนของกลุ่มนี้มากขึ้น โดยในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐ รัฐบาลของติมอร์ - เลสเต ได้ร่วมลงนามใน “แถลงการณ์ร่วมว่าด้วยการยุติการละเมิดสิทธิมนุษยชนบนพื้นฐานของรสนิยมและอัตลักษณ์ทางเพศ” (Joint Statement on human rights violations based on sexual orientation and gender identity) ของสหประชาชาติในปี ๒๕๔๙ ซึ่งประณามความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลหลากหลายทางเพศ นอกจากนี้ในปัจจุบันในติมอร์ - เลสเต ได้มีกลุ่มกิจกรรมทางสังคมที่ได้เรียกร้องให้เกิดการยอมรับต่อบุคคลหลากหลายทางเพศที่มากขึ้น ทำให้รัฐบาลมีท่าทีที่ส่งเสริมและสนับสนุนการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าวที่ชัดเจนมากขึ้น

ในส่วนของ PDHJ นั้น PDHJ ได้ตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคลหลากหลายทางเพศ โดยในปี ๒๕๕๕ PDHJ ได้กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานหลัก (focal point) ในเรื่องนี้ขึ้นโดยเฉพาะ โดยทำ

หน้าที่ในการส่งเสริม ติดตาม การศึกษาวิจัย และการให้ความช่วยเหลือต่อกลุ่มบุคคลหลากหลายทางเพศ อาทิ การจัดทำคู่มือสิทธิมนุษยชนสำหรับตำรวจซึ่งจัดพิมพ์เผยแพร่ในปี ๒๕๕๗ การจัดสัมมนาระดับชาติเกี่ยวกับกลุ่มบุคคลหลากหลายทางเพศ การจัดสัมมนาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในประเด็นบุคคลหลากหลายทางเพศกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น ทหาร ตำรวจ ผู้ควบคุมผู้ต้องขัง และผู้นำชุมชน การอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคลหลากหลายทางเพศ ตลอดจนการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับชุมชนเกี่ยวกับสิทธิของกลุ่มบุคคลหลากหลายทางเพศและการเป็นชุมชนที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เป็นต้น

มติที่ประชุม รับทราบ

๒๕ เมษายน ๒๕๖๒

๘. ข้อเสนอการพัฒนาศักยภาพและการพัฒนาช่องทางการสื่อสารของ SEANF ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (social media)

ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้นำเสนอแนวทาง (๑) การพัฒนาศักยภาพ และ (๒) การพัฒนาช่องทางในการติดต่อสื่อสารโดยผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (social media) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิก SEANF ตามที่ได้รับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้แทนสำนักต่าง ๆ ซึ่งได้เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อเตรียมการด้านสารัตถะตามที่สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศได้จัดขึ้นในช่วงก่อนเดินทางเข้าการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ ดังนี้

(๑) การพัฒนาศักยภาพ

แนวทางการพัฒนาศักยภาพร่วมกันระหว่างสมาชิก SEANF นั้นอาจทำได้ในหลายรูปแบบ อาทิ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ีระหว่างกัน การจัดทำโครงการศึกษาวิจัยร่วมกัน การแลกเปลี่ยนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในประเด็นเฉพาะหรือประเด็นที่สนใจร่วมกัน เช่น ประเด็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชน (Human Rights Defender) ตลอดจนการแลกเปลี่ยนการศึกษาดูงานระหว่างกัน ซึ่งในประเด็นนี้

ผู้แทน PDHJ ได้แลกเปลี่ยนว่า ที่ผ่านมา PDHJ เคยส่งเจ้าหน้าที่ไปฝึกอบรมร่วมกับ Komnass HAM เพื่อพัฒนาความเป็นมืออาชีพในการทำงาน ได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ีระหว่างกัน ส่วนภายในสำนักงาน PDHJ ได้มีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่สลับกันปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ภายในหน่วยงาน เพื่อเรียนรู้วิธีการทำงานระหว่างกัน ทั้งนี้ ในที่ประชุมประจำปีของ SEANF หากเป็นไปได้ อาจให้มีการรับรองแนวคิดในการพัฒนาศักยภาพร่วมกันได้

(๒) การพัฒนาช่องทางในการติดต่อสื่อสารโดยผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (social media)

ในประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ระหว่างกันนั้น ผู้แทนสำนักงาน กสม. เสนอว่าอาจมีช่องทางซึ่งดำเนินการได้หลายรูปแบบ อาทิ Facebook Twitter Line

Youtube WhatsApp หรือการจัดทำเว็บไซต์ ซึ่งผู้แทนสำนักงาน กสม. เสนอว่าการมีช่องทางการสื่อสารดังกล่าว จะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทั้งในการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิก SEANF และสามารถเผยแพร่ผลงานของ SEANF หรือแลกเปลี่ยนผลงานระหว่างกันได้ดียิ่งขึ้น

ผู้แทน SUHAKAM กล่าวเสริมว่า เรื่องนี้ถือเป็นกลยุทธ์ที่ดีซึ่ง SUHAKAM ใช้สื่อสังคมออนไลน์ทั้ง Twitter และ Instagram เป็นช่องทางในการสื่อสารกับประชาชน ซึ่งมีส่วนช่วยในการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคนมาเลเซียได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ในการเผยแพร่ข่าวสารจำเป็นต้องให้ความสำคัญการจัดทำเนื้อหาสาระ (content) ที่ดีด้วย

มติที่ประชุม เห็นชอบกับข้อเสนอดังกล่าว และมีมติให้ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำร่างเอกสารกรอบแนวคิดหลัก (concept note) ในเรื่องดังกล่าวได้ตามสมควร เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ ทั้งนี้ หากที่ประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ ให้ความเห็นชอบ จะได้เสนอให้ที่ประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๖ พิจารณาให้การรับรองต่อไป

๙. ข้อเสนอการจัดสัมมนาในระดับภูมิภาคของ SEANF ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้นำเสนอแนวคิดในการจัดสัมมนาระดับภูมิภาคของ SEANF ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งคาดว่าจะจัดขึ้นเป็นเวลา ๒ วัน ประมาณเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓ ที่กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีหารือเกี่ยวกับประเด็นด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาค การนำหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนไปปฏิบัติ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดีระหว่างกัน โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจ และสมาชิก SEANF ประเทศละ ๑๐ คน รวม ๖๐ คน

ความเห็นที่ประชุม ที่ประชุมโดยได้เสนอแนะให้มีการเพิ่มเติมประเด็นที่เกี่ยวกับสิทธิแรงงาน การทำเหมืองแร่ สิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และการจัดทำตราสารที่มีผลผูกพันทางกฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชนเข้ามาด้วย และควรเพิ่มกลุ่มเป้าหมายที่รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนภาคประชาสังคม และสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเข้ามาด้วย

มติที่ประชุม เห็นชอบกับข้อเสนอดังกล่าว และมีมติให้ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำร่างเอกสารกรอบแนวคิดหลัก (concept note) ในเรื่องดังกล่าว เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ ทั้งนี้ หากที่ประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ ให้ความเห็นชอบ จะได้เสนอให้ที่ประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๖ พิจารณาให้การรับรองต่อไป

๑๐. ความคืบหน้าของการไต่สวนระดับชาติของ CHRP ในประเด็นว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ที่ประชุมรับทราบการรายงานความคืบหน้าในการไต่สวนระดับชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ CHRP โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อสิทธิ

มนุษยชนของคณฟิลิปปินส์ ซึ่งผู้ผลิตเชื้อเพลิงรายใหญ่ หรือที่รู้จักกันในนามว่า “Carbon Majors” ถูกกล่าวหาว่าเป็นต้นเหตุของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อย่างไรก็ตาม CHRP เห็นว่ากระบวนการในการตรวจสอบดังกล่าว อาจช่วยกระตุ้นให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอื่น ๆ หันมาให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาซึ่งมีลักษณะข้ามพรมแดนร่วมกัน ซึ่งนอกจากการไต่สวนระดับชาตินี้จะดำเนินการที่กรุงมะนิลา ของฟิลิปปินส์แล้วยังได้จัดขึ้นที่มหานครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร และกรุงอัมสเตอร์ดัมส์ เนเธอร์แลนด์ ด้วย เพื่อให้ได้รับข้อมูลและความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการในประเด็นนี้ที่กว้างขวางมากที่สุด หลังจากนั้น ยังได้มีการปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยธุรกิจเยนโรเด (Nyenrode Business University) เนเธอร์แลนด์ และมหาวิทยาลัยสเตอร์ลิง (Stirling University) สกอตแลนด์ สหราชอาณาจักร และในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ นี้ จะมีการจัดประชุมหารือกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจำนวน ๔ ครั้ง เพื่อรับทราบข้อเสนอแนะและรวบรวมจัดทำเป็นรายงาน เรื่อง “การไต่สวนระดับชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” ต่อไป ทั้งนี้ CHRP คาดว่ารายงานฉบับสมบูรณ์จะสามารถเผยแพร่ได้ประมาณปลายปี ๒๕๖๒ เกี่ยวกับเรื่องนี้ CHRP เสนอให้ SEANF มีการจัดกิจกรรมคู่ขนาน เพื่อให้สมาชิก SEANF ร่วมกันพิจารณาร่างรายงาน เรื่อง “การไต่สวนระดับชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” ของฟิลิปปินส์ ในช่วงการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ โดยหากร่างรายงานร่างแรกแล้วเสร็จก่อนการประชุม CHRP จะแจ้งเวียนให้สมาชิก SEANF ทราบ พร้อมทั้งจะแจ้งความคืบหน้าในการจัดกิจกรรมคู่ขนานในเรื่องนี้ให้สมาชิก SEANF ทราบก่อนการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ ด้วย

ความเห็นที่ประชุม ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้แลกเปลี่ยนสถานการณ์เกี่ยวกับฝุ่นควัน (haze) ในประเทศไทยในช่วงต้นปี ๒๕๖๒ ที่ผ่านมา ซึ่งเห็นว่าประเด็นนี้มีผลกระทบไม่ใช่เพียงเฉพาะในประเทศไทยแต่ยังส่งผลกระทบต่อถึงประเทศเพื่อนบ้านด้วย และประเด็นเรื่องฝุ่นควันนี้ยังเชื่อมโยงกับประเด็นสิทธิด้านสุขภาพและสิทธิการมีชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ดีด้วย ดังนั้น ผู้แทนสำนักงาน กสม. จึงขอเสนอว่า SEANF อาจมีบทบาทร่วมกันกับอาเซียน รวมทั้งรัฐบาลของแต่ละประเทศ เพื่อมีบทบาทในการแก้ไขปัญหา เรื่อง “หมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก” ร่วมกันต่อไป

มติที่ประชุม ที่ประชุมรับทราบ

๑๑. การปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และปกติ (Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration – GCM) โดยการมีแผนปฏิบัติการในระดับภูมิภาคและระดับชาติ

ที่ประชุมรับทราบการนำเสนอของ CHRP โดยสรุปว่า GCM เป็นเอกสารที่ชี้ให้เห็นว่าสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติ และ CHRP เน้นให้เห็นถึงความจำเป็นในการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้งในระดับภูมิภาค อนุภูมิภาค และระหว่าง

สถาบันสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับประเด็นแรงงานข้ามชาติ เนื่องจากปัญหานี้ไม่สามารถแก้ไขได้โดยประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายและรัฐบาลของทุกประเทศที่เกี่ยวข้อง ทั้งประเทศผู้รับและประเทศผู้ส่งแรงงานข้ามชาติ โดยในเอกสาร GCM ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ จำนวน ๒๓ ข้อ พร้อมแนวปฏิบัติที่ควรดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้โยกย้ายถิ่นฐานในทุกมิติ ซึ่ง CHRP สนับสนุนให้นำวัตถุประสงค์ทุกข้อมาริเริ่มดำเนินการในประเทศของสมาชิก SEANF ในการนี้ CHRP ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลในการนำข้อเสนอแนะและแนวทางของ GCM ไปดำเนินการใน ๓ ด้าน ได้แก่

(๑) การส่งต่อเรื่อง (Referral of Cases) เนื่องจากแรงงานชาวฟิลิปปินส์มีจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเดินทางไปทำงานในประเทศแถบตะวันออกกลางและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นแรงงานที่มีทักษะในระดับต่ำถึงปานกลาง ส่วนใหญ่ทำงานในภาคประมง ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม หรืองานบ้าน ซึ่งแรงงานเหล่านี้จัดเป็นกลุ่มเปราะบางที่ถูกละเมิดได้ง่าย CHRP เห็นว่าสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้งในประเทศผู้รับและผู้ส่งควรให้ความช่วยเหลือขั้นพื้นฐานที่สำคัญได้ สำหรับ CHRP ได้ร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของมาเลเซียและกาตาร์ในการให้ความช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติฟิลิปปินส์ที่ติดค้าง ถูกกักขัง และเสี่ยงต่อการถูกขับออกนอกประเทศโดยไม่มีสาเหตุ นอกจากนี้ CHRP ยังเห็นว่าเครือข่ายการส่งต่อเรื่องร้องเรียนของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะเป็นเสมือนกลไกในการป้องกัน ซึ่งควรต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

(๒) การมีเครือข่ายของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยในเอกสาร GCM ได้เน้นย้ำให้มีการร่วมมือกันของทุกฝ่ายในการปกป้องและคุ้มครองแรงงานข้ามชาติตลอดจนสมาชิกในครอบครัว ซึ่ง CHRP เห็นว่า SEANF ในฐานะสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรจะดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อที่จะตอบสนองต่อเรื่องนี้ ซึ่งที่ผ่านมา SEANF ได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกันอย่างสม่ำเสมอ เช่น เมื่อปี ๒๕๖๐ ที่ CHRP เป็นเจ้าภาพการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๔ ได้มีการออกแถลงการณ์ในนาม SEANF เกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติและสมาชิกในครอบครัว ซึ่งได้ส่งต่อไปยังรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย เป็นต้น

(๓) การสร้างร่วมมือและการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ระหว่างสถาบันที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้แทน CHRP เห็นว่า การลงนามในข้อตกลงหรือบันทึกความเข้าใจ (MOU) จะเป็นจุดเริ่มต้นของความร่วมมือในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของแรงงาน และนำไปสู่กรอบแนวทางหรือแผนในการดำเนินงานต่อไป โดย CHRP ได้มีความร่วมมือเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอื่นหลายประเทศ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย กาตาร์ ซึ่งสามารถเป็นกลไกในการติดตามสถานการณ์ตามที่เสนอแนะไว้ใน GCM

ในตอนท้าย CHRP ได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๑) CHRP จะนำแนวทางหรือข้อเสนอแนะที่ปรากฏอยู่ใน GCM ไปสู่แผนปฏิบัติการ โดยการนำหลักการด้านสิทธิมนุษยชนมาเป็นพื้นฐานในการแก้ไขปัญหาของแรงงานข้ามชาติและให้แรงงานข้ามชาติรวมไปถึงสมาชิกในครอบครัวสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้

(๒) ควรนำแนวทางหรือข้อเสนอแนะใน GCM ไปปฏิบัติควบคู่ไปกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและครอบครัว (International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families – ICRMW) โดยควรต้องมีแผนปฏิบัติการทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาคที่ต้องมีความสอดคล้องกับอนุสัญญาและพันธกรณีระหว่างประเทศด้วย

(๓) ข้อเสนอแนะในระดับชาติ อาทิ ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับชาติในการนำ GCM ไปปฏิบัติ โดยกระทรวงแรงงานควรเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการเรื่องนี้

(๔) ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศสมาชิก SEANF โดย CHRP สนับสนุนให้สมาชิก SEANF อื่นเข้าไปมีส่วนร่วมกับรัฐบาลในการติดตามการนำแนวทางหรือข้อเสนอแนะของ GCM ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้ง SEANF ควรปรับปรุงรายงานของ SEANF ว่าด้วยแรงงานข้ามชาติ (SEANF Migration Report 2010) ด้วย และในการติดตามสถานการณ์ ควรให้ความสำคัญกับหลักการและสาระสำคัญตาม GCM สนธิสัญญาด้านแรงงานที่เกี่ยวข้อง เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้วย

มติที่ประชุม รับทราบ

๑๒. ความคืบหน้าในการดำเนินการที่เกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติของฟิลิปปินส์

ที่ประชุมรับทราบการนำเสนอข้อริเริ่มของ CHRP เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิแรงงานซึ่ง CHRP ได้มีความร่วมมือกับหลายหน่วยงาน รวมทั้งกระทรวงยุติธรรมของฟิลิปปินส์ มีการพัฒนาระบบสังเกตการณ์สิทธิของแรงงาน เรียกว่า “Migrants Rights Observatory” มาใช้ ซึ่งทำให้สามารถจัดเก็บข้อมูลในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และอนุสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ ช่วยให้แรงงานของฟิลิปปินส์สามารถรายงานการถูกละเมิดหรือทราบข้อบกพร่องในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของแรงงานของรัฐบาล โดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคมออนไลน์สาธารณะ ในขณะที่รัฐบาลสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์การละเมิดสิทธิแรงงานชาวฟิลิปปินส์ในต่างประเทศได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น นอกจากนี้ ยังสามารถนำมาช่วยในการฝึกอบรมบุคลากรของภาคประชาสังคมที่เป็นเครือข่าย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของ CHRP ตลอดจนการมีส่วนร่วมกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิก SEANF และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอื่นที่อยู่ในฐานะประเทศผู้ส่งหรือผู้รับแรงงานข้ามชาติ ในฐานะผู้ที่ต้องให้การคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติว่าได้ดำเนินการสอดคล้องกับพันธกรณีในด้านสิทธิของแรงงานข้ามชาติหรือไม่ ทั้งนี้ ผู้แทน CHRP จะนำประเด็นที่เกี่ยวข้องไปปรับปรุงในรายงานของ SEANF ว่าด้วยแรงงานข้ามชาติ (SEANF Migration Report 2010) แล้วจะส่งให้กับสมาชิก SEANF พิจารณาก่อนการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ ต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ

๑๓. ข้อเสนอในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “Localising SDGs and NDCs, gender equality and related monitoring system/accountability mechanism” (นำเสนอโดย Komnas HAM)

ผู้แทน Komnas HAM แจ้งว่า Komnas HAM ร่วมกับ Raoul Wallenberg Institute of Human Rights (RWI) จะจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในนามของ SEANF เรื่อง “Localising SDGs and NDCs, gender equality and related monitoring system/accountability mechanism” โดยผู้แทน Komnas HAM ได้นำเสนอร่างกรอบแนวคิดหลัก (concept note) ต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็น ซึ่งร่างแนวคิดดังกล่าวมีสาระโดยสรุปว่า การประชุมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาค ผ่านมุมมองการเสริมสร้างการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศและสิ่งแวดล้อม โดยคาดหวังว่าจะนำไปสู่การจัดทำแผน ระเบียบข้อบังคับ หรือนโยบายระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับภูมิภาค ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และหลักการมีส่วนร่วมตามรูปแบบที่แต่ละประเทศกำหนดขึ้น (Nationally Determine Contribution – NDC) ตลอดจนการมีความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค รวมทั้งประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ข้ามพรมแดน โดยมีเป้าหมายผู้เข้าร่วมการประชุม ประกอบด้วย ผู้แทนสมาชิก SEANF หน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาสังคม โดยกิจกรรมนี้จะจัดขึ้นที่เมืองบาห์ลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๒

มติที่ประชุม ที่ประชุมขอให้ผู้แทน Komnas HAM นำร่างกรอบแนวคิดหลัก (concept note) กลับไปจัดทำข้อมูลเพิ่มเติม อาทิ การระบุจำนวนผู้เข้าร่วมที่ชัดเจน ร่างระเบียบวาระหรือเนื้อหาหลักในการประชุม และแนวทางหรือบทบาทของสมาชิก SEANF ในกิจกรรมนี้ แล้วนำกลับมาให้สมาชิก SEANF พิจารณาในการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ ต่อไป

๑๔. การอภิปรายในประเด็นว่าด้วยประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) (นำเสนอโดย Komnas HAM)

ผู้แทน Komnas HAM ได้นำเสนอเกี่ยวกับความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง AEC โดยสังเขปว่า AEC ได้รับการรับรองโดยประเทศสมาชิกอาเซียนเมื่อปี ๒๕๕๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการภูมิภาคอาเซียนให้เป็นภูมิภาคที่มีการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการ การลงทุน แรงงานที่มีฝีมือ และเงินลงทุนโดยเสรี ซึ่งอาเซียนมีเป้าหมายที่จะเป็นตลาดการค้าและการลงทุนเสรีในปี ๒๕๖๓ ซึ่งหากพิจารณาจากวัตถุประสงค์ และวิสัยทัศน์ของ AEC แล้วจะเห็นได้ว่า ความร่วมมือทางเศรษฐกิจดังกล่าวจะทำให้เกิดการค้าการลงทุนที่ไร้พรมแดน ในขณะที่กลไกในเชิงป้องกันต่าง ๆ ยังด้อยประสิทธิภาพ อีกทั้ง อาเซียนยังสนับสนุนให้สมาชิกต่างสร้างกลไกการป้องกันด้านการตลาดของตนเอง ซึ่งแท้จริงแล้วอาเซียนควรคำนึงถึงกลไกเชิงป้องกันในภาพรวม โดยเฉพาะผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน อาทิ มาตรฐานในเรื่องแรงงาน ความปลอดภัย และการคุ้มครองสิทธิแรงงาน เนื่องจากกลุ่มผู้ใช้

แรงงานอาจถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ทั้งในด้านการจ่ายค่าแรงที่ต่ำ การขาดกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และขาดกลไกเชิงป้องกันที่จะทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานกลายเป็นกลุ่มเปราะบางที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดมากขึ้น หลักการด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนจึงมีความสำคัญต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้แทน Komnas HAM เห็นว่าสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีบทบาทที่สำคัญต่ออาเซียน โดยเฉพาะในการติดตามการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในภูมิภาคและควรมีการกระชับความร่วมมือระหว่างกันให้มีความแข็งแกร่ง

มติที่ประชุม รับทราบการนำเสนอของผู้แทน Komnas HAM ทั้งนี้ ในเบื้องต้น CHRP จะนำประเด็นการดำเนินงานของ AEC ซึ่งมีข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนตามที่ผู้แทน Komnas HAM เสนอนี้ไปปรับปรุงในรายงานของ SEANF ว่าด้วยแรงงานข้ามชาติ (SEANF Migration Report 2010) ต่อไป

๑๕. เรื่องอื่น

ที่ประชุมได้มีมติกำหนดวันจัดประชุมระดับเจ้าหน้าที่ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ และการจัดประชุมประจำปีของ SEANF ครั้งที่ ๑๖ ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

มติที่ประชุม รับทราบ

๑๖. พิธีปิดการประชุม

นาง Jesuina Maria Ferreira Gomes ผู้ตรวจการแผ่นดินของติมอร์ - เลสเต กล่าวขอบคุณผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ที่ได้ร่วมหารือกันในหลายประเด็น ตลอดจนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวปฏิบัติที่ดี ความสำเร็จ และอุปสรรคในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินของติมอร์ - เลสเต ยังได้กล่าวว่า แม้ว่าเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะเจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างมาก แต่ประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยยังคงเป็นความท้าทายและเปราะบางที่สำคัญ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนซึ่งยังถือเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อนในภูมิภาคนี้ อย่างไรก็ตาม ในฐานะที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคนี้ จึงถือว่า SEANF มีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ดังนั้น SEANF จึงจำเป็นต้องร่วมมือกันภายใต้กรอบความร่วมมือนี้เพื่อแก้ไขปัญหาที่เป็นความห่วงใยร่วมกันต่อไป

สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

พฤษภาคม ๒๕๖๒